

τὴν γῆν ἣ κινεῖσθαι διχῶς δύναται νοεῖσθαι· ἢ καθ' αὐτὴν δλην, καὶ τοῦτό ἐστι ψεῦδος· οὐ γάρ ἔστι λαβεῖν τόπουν ἔξω τῆς γῆς, πρὸς δν αὐτὴν δλη κινηθῆσεται· ἢ κατὰ τι μέρος αὐτῆς, καὶ τοῦτο ἀληθές ἐστιν· μέρος γάρ τι αὐτῆς ἀφ' ἑνὸς τόπου πρὸς ἄλλου κινεῖσθαι δύναται. Εἰ δὲ καὶ τὸ κινεῖσθαι συμβεβήκεις χωρίστὸν ὁ Πορφύριος λέγει, δὲ Ἐριστοτέλης τὴν κίνησιν ἀτίστιν εἶναι, προτίθεται ὃς ὁ Πορφύριος ἐνταῦθα κατὰ Ἐριστοτέλην διαλεχθῆναι, οὐδέν ἐστιν ὑπενχωτίσιν ἐν τῷ λόγῳ· ὁ γάρ Φιλόσοφος περὶ τῆς κινήσεως τῶν ὑπηρεστέρων λέγει, δὲ Πορφύριος περὶ τοῦ κινεῖσθαι διπερ ἐν τοῖς ὑποκείτω σώμασι θεωρεῖται. Ἐστι δὲ καὶ ἡ δόξα τοῦ Ἐριστοτέλους ψεῦδης τοῖς χριστιανοῖς ἥμεν· ταῦλάχιστον γάρ ἐν τῇ 10 τῆς κρίσεως ἥμέρᾳ | δὲ οὐρανὸς κινούμενος παύσεται.

f. 54 *

"Ετι, ἐπόταν λέγη, δτι τὸ λογικὸν οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον, δοκεῖ μὴ καλῶς λέγειν· δρῶμεν γάρ τινα μᾶλλον καὶ ἡττον λογιζόμενον, ἔθεν παρῆκται τὸ λογικόν. Ἀλλὰ δεῖ λέγειν ὅτι διὰ τοῦ λογικοῦ δύο νοεῖν δυνάμεθα· ἢ τὸ οὐσιῶδες εἶδος τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οὗτως οὐκ 10 ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον· ἢ τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ λογιζεσθαι, καὶ οὗτος ἐπιδέχεται. Ωσαύτως καὶ περὶ τοῦ γελαστικοῦ λέγω, δτι διχῶς λαμβάνεσθαι δύναται· ἐνὶ μὲν τρόπῳ καθὸ ἀμέσως ἀκολουθεῖ τῇ ὑπάρξει τοῦ εἶδους, καὶ οὗτως οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον· ἀλλῳ δὲ τρόπῳ καθὸ σημαίνει ἐνέργειαν ἢ δύναμιν τοῦ γελάν, 20 καὶ οὗτως ἐπιδέχεται. Τὸ δ' αὐτὸν καὶ περὶ τοῦ χρώματος λέγω, ὅτι καθ' αὐτὸν τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον οὐκ ἐπιδέχεται, εἰ λαμβάνοιτο δηλονότι ἐκ τοῦ μέρους τῶν οἰκείων εἶδων, λευκότητος δηλονότι καὶ μελανίας. Ωσαύτως δεῖ λέγειν καὶ περὶ τοῦ σιμοῦ καὶ γρυποῦ, δτι καθ' αὐτὸν καὶ ἐν τῇ παραθύρᾳ τῇ πρὸς τὸ αὐτὸν ὑποκείμενον οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον 25 καὶ ἡττον· λέγεται μέντοι σιμός τις μᾶλλον ἄλλου ἐν τῇ πρὸς ἔτερον παραθύρᾳ ἡττον ἐσιμωμένον τὴν δίνα.

"Ετι, πῶς ὁρᾶσθενος τὸ ζῷον, οὐκ εἰπεν· οὐσία σωματικὴ ἔμψυχος αἰσθητή, καίτοι γε ἔδει καὶ τὸ σῶμα παραλαβεῖν ὑπὸ τὴν οὐσίαν, γένος ἐν τοῦ ζῷου; Λέγομεν δτι ἵσως τοῦτο πεποίηκεν διὰ τὸ τὸ σῶμα τὸ ὄμώνυμον εἶγαι· σημαίνει γάρ καὶ τὸ πρᾶγμα τὸ ὑποκείμενον τῇ τριπλῇ διεστάσει, διπερ ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῆς οὐσίας εὑρίσκεται, καὶ αὐτὴν τὴν εριχή διείστασιν, ἡτοις ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῆς ποσότητος κεῖται· ἢ καὶ διὰ συντομίαν παρῆκεν, ἐπεὶ ἐν τῷ ἔμψυχῳ τὸ σῶμα παρέλαβεν· οὐσία γάρ ἔμψυχος ἥγουν ψυχὴν ἔχουσα τι ἀν ἄλλος εἴη ἢ σῶμα ἔμψυχον; Οὐ γάρ 30 ἀν λέγοιτο τὸ ἀσώματον ἔμψυχον ἥγουν ψυχὴν ἔχον, ἐπεὶ τὸ ψυχὴν ἔχον δεῖ εἶναι σῶμα, τὸ δὲ ἀσώματον οὐχ οἶδον τε εἶναι σῶμα.

"Ετι, ὁ φησιγ, δτι τῇ διαφορᾷ περισσεύει τὸ εἶδος τοῦ γέγονος, τοῦτο

σὺ δεῖ νοεῖν ὅτου πρὸς τὸ πρᾶγμα· ὅσον γὰρ πρὸς τὸ πρᾶγμα, τὸ γένος
f. 55 ταῦτόν ἔστι τῷ εἰδεῖ, ἀτε πρὸς τὸ εἶδος ἀφοριζόμενον διὰ τῆς διαφορᾶς,
ώς καὶ πολλάκις πρότερον εἴρηται. Ἀλλὰ δεῖ τοῦτο νοεῖν ὅσον πρὸς τὸν
λόγον τοῦ νοεῖν· δι γὰρ νοητικὸς λόγος τοῦτού ϕίλος, ἐξ οὗ δὴ λόγου ἐπι-
τέθειται αὐτῷ τὸ τοῦ γένους ὅγοις, ἐστὶν ἀδιόριστος καὶ δυνάμεις πρὸς
πάσας τὰς διαφοράς, καὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ αὐτοῦ οὐδεμίαν διαφορὰν ἀφωρι-
μένως ἔγκλείει· τῇ μέντοι γε ἐνεργείᾳ τοῦ ποιούντος μερικῶς νοῦ αἱ δια-
φοραί προάγονται ἀπὸ τῆς τοιαύτης τοῦ νοῦ ἀδιορίστιας τε καὶ δυνα-
μότητος, ὡς δὲ ἐκάστης μετὰ ταῦτα δι νοῦς πρὸς τὴν εἰδητικὴν φύσιν
10 τὸ γένος συνέλκει καὶ εἶδος ποιεῖ, διπερ εἶδος ἐνεργείᾳ τὴν διαφορὰν
ἐγκλείει.

"Ετι, διαφορά ἐτειν γῇ περισσεύει τὸ εἶδος τοῦ γένους· ἀλλὰ περι-
σσεύει καὶ τῷ λεῖψι τὸ ιδεῖον ἄρα ἔστι διαφορά. Ἀλλὰ δεῖ νοεῖσθαι τὸ
περισσεύειν ωὐτοῦδε καὶ οὐκ ἐπουσιασθεῖν.

15 "Ετι, σπουδήσιν δὲ γῇ διαφορὰ ἐν τῷ ὅποιον τί ἔστι κατηγορεῖται,
δεῖ σημειοῦσθαι, δὲ ἀπό τινος ιδεότητος φαινομένης λαμβάνεται ὁ τρόπος
τοῦ ἐν τῷ ὅποιον τί ἔστι κατηγορεῖσθαι καὶ τοῦ ἐν τῷ τί ἔστι κατηγο-
ρεῖσθαι. Ο μὲν οὖν τρόπος τοῦ ἐν τῷ τί ἔστιν κατηγορεῖσθαι λαμβάνεται
ἀπὸ τοῦ σημαντικοῦ τρόπου, δις ἔστι τὸ σημαίνειν τὸ πρᾶγμα κατὰ τὸν
20 τρόπον τοῦ ἐν ἑκατῷ ὄντος καὶ καθ' αὐτὸν ὑφεστῶτος. Ο δὲ τρόπος τοῦ
ἐν τῷ ὅποιον τί ἔστι κατηγορεῖσθαι λαμβάνεται ἀπὸ τοῦ τρόπου τοῦ ἥρτη-
μένου καὶ ἀναφερομένου πρὸς ἄλλο, καὶ τετεύθεν ἔστιν, δι τὸ μὲν τῷ
καὶ τὸν ἀγθρωπὸν γένος καὶ εἶδος φαμέν, καὶ λέγομεν ταῦτα τὸ γένος
καὶ τὸ εἶδος κατηγορεῖσθαι ἐν τῷ τί ἔστιν, διότι σημαίνονται ταῦτα τῷ
25 τρόπῳ τοῦ καθ' αὐτὸν ὄντος, ἐξ οὗ δὴ σημαντικοῦ τρόπου ὁ τρόπος τῆς
ἐν τῷ τί ἔστι κατηγορίας λαμβάνεται. Φαμὲν δὲ τὴν διαφορὰν κατηγο-
ρεῖσθαι ἐν τῷ ὅποιον, διότι ἔχει τὸ λογικὸν διπερ γῇ διαφορά ἔστι, λόγου
χάριν, τρόπον σημαντικὸν τοιούτον, ὅστε σημαίνειν ὡς τὸ ἥρτημένον ἄλλου
καὶ μορφῶν ἄλλο, ἀφ' οὗ λαμβάνεται ὁ τρόπος τοῦ ἐν τῷ ὅποιον τί ἔστι
30 κατηγορεῖσθαι. Δεῖ μέντοι εἰδέναι, δι τὸ γένος ἐν μὲν τῇ οὐσίᾳ κατη-
γορεῖται ἐν τῷ τί ἔστιν ὅσον τε πρὸς τὸ πρᾶγμα καὶ ὅσον πρὸς τὸν τρόπον·
ἐν δὲ τῷ συμβεβηκότι, ὅσον μὲν πρὸς τὸν τρόπον ἐν τῷ τί ἔστι κατηγο-
ρεῖται, δι τὸ πρὸς τὸ πρᾶγμα, οὐχί. "Ωσαύτως καὶ γῇ διαφορὰ ἐν μὲν
f. 55 τῇ οὐσίᾳ | δι τὸν μὲν πρὸς τὸν τρόπον κατηγορεῖται ἐν τῷ ὁ ποῖον τί ἔστι,
35 δι τὸν δὲ πρὸς τὸ πρᾶγμα, ἐν τῷ τί ἔστι, διότι τὸ πρᾶγμα αὐτῆς ἔστιν
οὐσίᾳ, ὡς ἔχει ἐπὶ τοῦ λογικοῦ· ἐν δὲ τῷ συμβεβηκότι, δι τὸ πρὸς ἀμφό-
τερα ἐν τῷ ὅποιον τί ἔστι λέγεται. "Η δὲ διαφορὰ λέγεται σημαίνειν ὡς
τὸ ἥρτημένον ἄλλου οὐχ ὡς τρόπῳ γῇ ὕλῃ ἥρτηται τοῦ εἶδους ὡς ὑποκει-

μένη καὶ ὡς ἐπεκτική, ἀλλ' ὃ τρόπῳ τὸ εἰδός γρατημένον ἐστί; τῆς ὑλῆς ὡς δρικῶν αὐτὴν καὶ τελειοῦν.

Ἐπειδὴ πάντας φησὶν ὅτι οἱ θεοὶ εἰσὶ τὰς ζῷα λογικά, διεῖ συμβείοῦσθαι, ὅτι θεοὺς ἐνταῦθα καλεῖ τὰ σύραντα σώματα, μὲνα ἐδόξακέν τινες ἔμψυχα εἶναι, ἔχοντα θέλησιν καὶ ἔφεσιν, τοῖς δέξιης καὶ Ἀριστοτέλης ἐστίν, λέγων τὸ οὐράνια σώματα κινεῖσθαι· ὅποι τοῦ ἑκατοῦ καὶ τῆς ἐπιθυμίας, ὡς ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ τῆς Μετὰ τὰ φυσικά, καὶ αὕτης ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ οὐρανοῦ καὶ κόσμου, λέγων τὸν σύραντον ζῆν ζωὴν ἐνδόξῳ καὶ ὑψηλῇ· καὶ ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ φυσιῶν λέγων, ὅτι ἡ τοῦ πόλου ζωὴ τιμιώτερα ἐστί καὶ εὐγενεστέρα πᾶς τῶν ζητῶν καὶ τῶν ζῴων. Τῆς αὗτῆς δὲ δόξης τοι καὶ Πλάτων ἔστι, τὸν οὐρανὸν μέγα ζῷον εἶναι λέγων καὶ τὸν οὐρανὸν ἀρχὴν ἔχειν τῆς πάντων τῶν ζώντων ζωὴν. Ἡ τοίνυν τὰ σύραντα σώματα θεούς φησι καὶ ζῷα λογικὰ κατὰ τὴν Ἀριστοτέλους καὶ Πλάτωνος δόξαν, τῇ διαίμονάς τινες, προσλαμβάνοντας σώματα καὶ ἐν αὐτοῖς ποιοῦντας τὰ τῆς ζωῆς ἔργα, οὓς καὶ κακοδιάμονας καὶ κοιταστικούς ὡς βλαπτικούς τοι καὶ γυναικῶν μηγνυμένους ἐν ἀνθρώπων εἴδει οἱ περὶ Πλάτωνα λέγουσιν, οἵ καὶ ἐν τῷ εἰπέρχεσθαι εἰς τὰ σώματα λέγοιντ' ἂν εἶναι ζῷα. Ἱσως γοῦν περὶ τούτων ὁ Πορφύρος ἐνταῦθα γοεῖ. Ἄλλον δέ τοι εἰλεγον κυρίους θεούς, τὰς νοήσεις δηλωντάς, ἀδύνατον εἶναι ζῷα λογικά, διεῖ μηδὲ αἰσθητικά εἰσιν, μηδὲ σώματα· προϋποτίθησι δὲ πάντως τὸ ζῷον τὸ σῶμα. 20

Ζητήματα.

Ζητεῖται εἰ διαφορὰ κατηγορεῖται ἐν τῷ διποίον τί ἔστι. Καὶ δοκεῖ μή, διότι τὸ τὴν αὐτὴν ὑπαρξίαν ἐπιφέρον μετὰ τοῦ γένους κατηγορεῖται ὥσπερ τὸ γένος· τὸ γάρ κατηγορούμενόν ἔστιν ἢ οὔσια τοῦ πράγματος, καὶ διὰ τοῦτο τὰ τὴν αὐτὴν οὔσιαν ἐπιφέροντα τῷ αὐτῷ τρόπῳ κατηγοροῦνται.. 25 Ἀλλὰ ἢ διαφορὰ τὴν αὐτὴν οὔσιαν ἐπιφέρει τῷ γένει, οἷον τὸ ζῷον, ὅπερ ἔστι | γένος, καὶ τὸ λογικόν, ὅπερ ἔστι διαφορά, τὴν αὐτὴν οὔσιαν ἐπι- f. 56 φέρουσι· καὶ ὑπαρξίαν ὑπ’ ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ λόγῳ, διότι ἄλλως τὸ εἶδος οὐκ ἀν ἦν ἐν τῇ ὑπάρξει, εἰ μὴ τὸ γένος καὶ ἢ διαφορά μίαν εἰσέφερεν ὑπαρξίαν. Ἡ διαφορὰ ἡραὶ ἐν τῷ τί ἔστι κατηγορεῖται, ὥσπερ τὸ γένος. 30

Άλλ' εἰς τούναντίον ἔστιν ὁ Πορφύριος, λέγων τὴν διαφορὰν ἐν τῷ δποῖσον τί ἔστι: κατηγορεῖσθαι.

Πρὸς τὸ ζήτημα λέγω, δὲ τι ἡ διαφορὰ κατηγορεῖται ἐν τῷ διποίῳ, προύποτεςθεὶς δὲ ὁ τῆς κατηγορίας τρόπος λαμβάνεται ἀπό τινος τρόπου τῆς ὑπάρχειας, ὡς μικρῷ πρόσθεν ἐλέγετο· τὸ γὰρ κατηγορεῖσθαι καὶ οὐ ποκεῖσθαι ἀποδίδονται τῷ πρᾶγματι ὑπό τινι λόγῳ νοητικῷ· εἰ γὰρ καὶ πρᾶγμά ἔστι τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ ὑποκείμενον, δικαῖος ὑπό τινι νοη-

18 κερίως Β

29 ἵνα διαφέροις τὸ εἶδος Β

36 ἀποδίδοται Β

τικῷ λόγῳ κατηγορούμενός ἐστι καὶ ὑποκείμενος τοῦτο τὸ πρᾶγμα οὕτως
ώστε τὸν μὲν λόγον τὸν νοητικὸν εἶναι ἔχεινον ὅφ' τὸ πρᾶγμα κατηγο-
ρεῖται, τὸ δὲ πρᾶγμα αὐτὸν εἶναι τὸ κατηγορούμενον. Τούτου τοῖνυν
προύποτεθειμένου, ἐπιχειρῶ οὕτως· τὸ ἔχον πρόπον εἶδους ἥγουν μορφῆς
εἴχει τρόπον τοῦ ἐν τῷ ὄποιον τί κατηγορεῖσθαι· ἢ δὲ διαφορὰ ἔχει τρόπον
μορφῆς· ἀρα, καὶ τὰ ἔξτις. Ἡ μείζων φανερά, διτι τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφὴ
ἐστι ποιότης τίς οὖσιώδης, ἐάν τι τὸ εἶδος οὖσιώδες· ἢ ποιότης ἐπουσιώδης,
ἐάν τι τὸ εἶδος ἐπουσιώδες. Ἡ ἔλαττων φανερὰ καὶ αὐτή, διτι ἢ διαφορὰ
ἔχει τὸ διακρίνειν καὶ χωρίζειν ἐν εἶδος ἀπ' ἄλλου· τὸ δὲ τοιοῦτον ἔχει
τρόπον εἶδους καὶ μορφῆς, διότι τῆς μορφῆς ἐστι τὸ διακρίνειν καὶ χωρίζειν,
ὅς ἐν τῷ ἐνάτῳ τῶν Μετὰ τὰ φυσικὰ λέγεται.. Καὶ δ Πορφύριος
οὗτοι φησίν, διτι ἡ διαφορὰ ἐστιν ὃς εἶδος.

Τότε πρὸς τὸν λόγον ἐκεῖνον φημί, διτι ἡ μείζων οὐκ ἀναγκαῖα· δι-
γάρ λέγει ἡ ἐπιφέρει τὴν αὐτὴν ὑπαρξίην μετά τινος καὶ ὑπὸ τῷ αὐτῷ
λόγῳ τοῦ νοεῖν ἔχει καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦ κατηγορεῖσθαι, διότι οἱ
τρόποι τῆς κατηγορίας, διακρίνονται κατὰ τὴν διάκρισιν τῶν νοητικῶν
λόγων, ὃς εἰρηται· ἢ δὲ διαφορά, εἰ καὶ τὴν αὐτὴν ὑπαρξίην λέγει μετά
τοῦ γένους, ἀλλ' ὅπ' ἄλλῳ γοητικῷ λόγῳ, διότι τὸ γένος μὲν
f. 56^ο σημαίνει τῷ | τρόπῳ τοῦ συγκεχυμένου, ἢ δὲ διαφορὰ τῷ τρόπῳ τοῦ δια-
κρίνοντος καὶ ἀφορίζοντος, δις ἐστιν δ τοῦ εἶδους καὶ τῆς μορφῆς τρόπος.

Ζητεῖται εἰ καλῶς ἀποδέδοται δ λόγος τῆς διαφορᾶς, ἥγουν τὸ κατὰ
πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι· δοκεῖ
γάρ μὴ καλῶς, διότι οὐ πάσῃ ἀρμόττει διαφορᾶ· οὐ γάρ καὶ τῇ ἀντιστρε-
φούσῃ μετὰ τοῦ εἰδικωτάτου εἶδους. Φημὶ τοῖνυν, διτι διπλῆ ἐστιν ἡ
διαφορά· ἐστι μὲν γάρ τις διαφορὰ γενική, ἐστι δέ τις εἰδική. Διαφορὰ
γενική ἐστιν ἡ συνιστῶσα τὸ ὑπαλλήλον εἶδος. Διαφορὰ εἰδική ἐστιν ἡ
συνιστῶσα τὸ εἰδικώτατον. Ο γοῦν δρισμὸς οὗτος καλῶς ἀποδέδοται περὶ
τῆς γενικῆς διαφορᾶς, ἀλλ' οὐχ ἀρμόττει τῇ εἰδικῇ· ὥσπερ γάρ ἡ γενική
ἀντιστρέφει τῷ ὑπαλλήλῳ εἶδει, οὗτοι καὶ ἡ εἰδική ἀντιστρέφει τῷ εἰδι-
κῷ κατάτῳ· τὸ δὲ εἰδικώτατον οὐ λέγεται κατὰ διαφερόντων εἶδει, ὥστε οὐδὲ
αὕτη ἡ διαφορά.

Ζητεῖται εἰ τὸ θηγητόν ἐστι διαφορά. Καὶ δοκεῖ ναί, διότι τὸ κατὰ
πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ ὄποιον τί ἐστι κατηγορούμενον
ἐστι διαφορά· τοιούτον δέ ἐστι τὸ θηγητόν· κατὰ διαφερόντων γάρ εἶδει
α καὶ ἐν τῷ ὄποιον τί ἐστι λέγεται, ὃς δῆλον ἐπαγγωγῶν.

Ἐτι, τὸ διακρίνον ἐν εἶδος ἀπ' ἄλλου ἐστὶ διαφορά, ὃς δῆλον ἐκ τῶν
ὑπογραφῶν τῆς διαφορᾶς. Τὸ δὲ θηγητόν ἐστι τοιοῦτον· διειπεῖ γάρ ἡμᾶς
τῶν θεῶν προστεθέν, λογικῶν καὶ αὐτῶν δυτῶν· ἀρα, καὶ τὰ ἔξτις.

"Ετι, τὸ καίμενον ἐν τῷ τιγρὸς δρισμῷ καὶ μὴ ὅν γένος ἔστι διαφορά· ἀλλὰ τὸ θυητὸν καῖται ἐν τῷ δρισμῷ τοῦ ἀνθρώπου καὶ οὐκ ἔστι διαφορά· ἄρα, καὶ τὰ ἑταῖροι. Ἡ δὲ μεῖζων φανερὰ ἀφ' ἔκυρτῆς, καὶ η̄ ἐλάττων ἐκ τοῦ Πορφύρου, ζῷον λογικὸν θυητὸν δρισμένον τὸν ἀνθρωπὸν.

'Αλλὰ τούναντίον φαίνεται βουλόμενος οὐ Φιλόσοφος ἐν τῷ ἔκτῳ τῶν τοπικῶν φησί γάρ ἔχει τὸν τεθέντα τὸ πάθος ἀντὶ διαφορᾶς ἀμαρτάνειν· ἀλλὰ τὸ θυητὸν πάθος ἔστι τοῦ ἀνθρώπου· οὐκ ἄρα ἔστι διαφορά.

Πρὸς τὸ ξήτημα φημι· οὐτοί τὸ θυητὸν οὐκ ἔστι διαφορά, διότι πᾶσα διαφορά τινος εἰδοποιεῖται λαμβάνεται· ἀπὸ τῆς μορφῆς τῆς μετέχει τὸ εἶδος, καὶ διὰ τοῦτο η̄ διαφορὰ συντελεῖ πρὸς τὸ εἶναι· | τὸ δὲ θυητὸν οὐ f. 5 λαμβάνεται ἐκ τοῦ μέρους τῆς μορφῆς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τοῦ μέρους τῆς οὐλῆς, διότι τὸ θυητὸν λέγει δύναμιν πρὸς τὸ μὴ εἶναι· η̄ δὲ πρὸς τὸ μὴ εἶναι δύναμίς ἔστιν ἐκ τοῦ μέρους τῆς οὐλῆς, καὶ οὐκ ἐκ τοῦ μέρους τοῦ εἶδους· ἄρα, καὶ τὰ λοιπά.

Πρὸς τοὺς λόγους νῦν λέγω· πρὸς μὲν τὸν πρῶτον, ὅτι διαφορά ἔστι τὸ ἐν τῷ ὅπερι οὐκτηγορούμενον, ἀλλ' ὅποιον οὐσιῶδες καὶ διερ πυντελεῖ πρὸς τὸ εἶναι· τὸ δὲ θυητόν, καὶ διθέντος εἶναι ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ἀνθρώπου, διερ οὐκ ἔστιν ἀληθές, ὅμως οὐ ποιεῖ πρὸς τὸ εἶναι τοῦ πράγματος· οὐ γάρ λαμβάνεται ἐκ τοῦ μέρους τοῦ εἶδους, ἀλλ' ἐκ τοῦ μέρους μᾶλλον τῆς οὐλῆς. Τὸ δ' αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν δεύτερόν φημι λόγον, διότι τὸ 20 διακρίνον ἔτερον ἔτέρου εἶδος ἔστι διαφορά, εἰ συντελεῖ πρὸς τὸ εἶναι τοῦ εἶδους· οὕτω δὲ οὐκ ἔχει τὸ θυητόν.

Πρὸς τὸν τρίτον· εἰ καὶ διλλωτις λέγειν δυναμεῖται, περισψόγεταις ἀμα καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τῷ Πορφύρῳ τὴν τιμήν, ἀλλὰ διληθέστερόν ἔστι λέγειν, διότι ὁ Πορφύριος τίθησι τὸ θυητὸν ἐν τῷ δρισμῷ τοῦ ἀνθρώπου 25 κατὰ τὴν δόξαν τῶν λεγόντων θεούς τὰ οὐράνια σώματα, διπερ ἐτίθεντο εἶναι ζῷα καὶ λογικά· η̄ κατὰ τὴν δόξαν τῶν λεγόντων τοὺς δαίμονας εἶναι λογικὰ ζῷα, ὡς εἰρηται· τὴν δόξαν ισως καὶ αὐτὸς εἶχεν· εἰ δὲ καὶ μὴ εἶχεν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐκείνων διαλέγεται δόξαν.

Δεῖ δὲ εἰδέναι δισσὸν πρὸς τὴν ἀλήθειαν, διότι τὸ θυητὸν οὐ δύναται 30 εἶναι διαφορὰ τοῦ ἀνθρώπου οὐδὲ μέρος οὐσιῶδες αὐτοῦ, ὡς προείρηται· ἀλλ' οὐδὲ ἀνάγκη κεῖσθαι τοῦτο ἐν τῷ δρισμῷ· τίνος γάρ καὶ διακρινεῖ; Τῶν μὲν γάρ διλέγων διακρίνεται· ὁ ἀνθρωπὸς τῷ λογικῷ, τῷ δὲ θυητῷ οὐδὲν διακριθεῖ· οὐδὲν γάρ ἔστι ζῷον λογικὸν ἀθάνατον, εἰ μή τις φαίη τοὺς ἀγγέλους· τοῦτο δὲ οὐ καλῶς ἀν λέγοιτο. "Οθεν καὶ ἀφελῶς 35 τέθειται ὑπό τινων ἐν τῷ γράμματι ἀντὶ τοῦ „οἱ θεοί“ προσθέντων „οἱ ἀγγελοι“. οἱ γάρ ἀγγελοι λογικοὶ μέν εἰσιν, ἀλλὰ πολὺ βέλτιον η̄ καθ' ήμας

² διαφορά: γένος Β, διαφορά biffé et remplacé par γένος C
ισως devant εἶχεν

αὐτὸν μὲν γάρ οὐ νοοῦσιν ἡ λογίζονται κατὰ τὴν τοῦ νοῦ διέξοδον, ἀλλὰ ἀπλῇ ἐπιβολῇ· εἰτα οὐδὲ πρὸς τὸ νοεῖν ἀγοντας εἰς τὸ φαντάξεσθαι, ὥσπερ ἡμεῖς· ὥσαύτως δὲ καὶ ζῷα εἰ λέγοιντο, ὅμωνύμως ἡμῖν λέγοιντ' αὖτις· οὐ γάρ τὸν αὐτὸν τοῦ ζῷου λόγον ἔχουσιν, εἰ γε δὲ μέν εἰσιν οὐσία ἐμψυχος αἰσθητική, οἱ δὲ ἀγγελοι οὔτε αἰσθητικοί εἰσιν, οὔτε σώματα ἔχουσιν· ἡ γάρ αἰσθησις, ὥσαύτως δὲ καὶ τὸ ἐμψυχον, προύποτιθησι τὸ σῶμα, καὶ διὰ ταῦτα οὐκ ἀν εἶημεν ἐν τῷ αὐτῷ γένει· μετὰ τῶν ἀγγέλων ἡμεῖς, ἵνα καὶ χωριζόμεθα αὐτῶν τῷ θνητῷ· καὶ τεῦθεν φαίνεται, διὰ παρέλκον ἐστι τὸ θνητόν, καὶ ἐπομένως 10 φαίνεται δὲ τὸ λογικὸν εἰδικὴ διαφορά ἐστι τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀντιστρέψουσα πρὸς αὐτόν· τὸ γάρ λογικὸν ὅμολογουμένως πρόσεστι τῷ ἀνθρώπῳ μόνῳ· δὲ γάρ λόγος, ἀφ' οὗ τὸ λογικόν, τοῦ ἀνθρώπου ιδίως ἐστίν, διὸ εἰστιν ὁ διεξοδὸς καὶ νοῦς· ὁ δὲ νοῦς μᾶλλον ἀν εἶη τοῦ ἀγγέλου. Διὰ τοῦτο καὶ μᾶλλον δεῖ λέγειν τοὺς ἀγγέλους νοοῦντας καὶ νοῦς ἡ λογικούς, τὸν 15 δὲ ἀνθρωπὸν μᾶλλον λογικὸν ἡ νοοῦντα, νοῦν δὲ οὐδαμῶς. Ἀρκεῖ τοσαῦτα καὶ περὶ διαφορᾶς.

Leçon XV.

Du propre.

ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΗ. ΠΕΡΙ ΙΔΙΟΥ.

20

Τὸ δὲ ίδιον διαίροῦσι τετραχῶς.

Διαλεχθεὶς ἡμῖν ὁ Πορφύριος περὶ τοῦ ἐν τῷ ὅποιον τι ἐστι κατ' οὐσίαν κατηγορουμένου, νῦν διαλέγεται περὶ τοῦ ἐν τῷ ὅποιον τι ἐστι κατὰ συμβιβήκός, καὶ τοῦτο διχῶς· πρῶτον γάρ διαλέγεται περὶ τοῦ ἐν τῷ ὅποιον τί ἐστιν ἐπουσιῶδες καὶ ἀφωρισμένως· εἰτα περὶ τοῦ ἐν τῷ ὅποιον τί 20 ἐστιν ἐπουσιῶδες καὶ οὐκ ἀφωρισμένως, ἐν τῷ· „Συμβεβηκός δὲ ἐστιν“· πρῶτον οὖν τίθησι τὴν πολλαπλότητα τοῦ ίδίου, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πεποίηκεν· εἰτα ἐκλέγεται αὐτὸν ἐν τῷ σημανομένῳ, περὶ οὗ νῦν σκοπεῖ, ἐν τῷ· „Ταῦτα γάρ καὶ χυρίως.“ Καὶ περὶ τὸ πρῶτον δύο ποιεῖ· πρῶτον, τίθησι τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, εἰτα ἐπεξέρχεται. Τὸ δὲ δεύτερον μέρος, ἐν φῶ ἐπεξέρχεται, διαίρεται εἰς τέσσαρα, εἰς δύο διαιρεῖ καὶ τὸ ίδιον, καὶ ἐστιν ἡ διαιρεσίς φωνῆς διαιρεσίς εἰς διάφορα σημανόμενα. Πρῶτον τοίνυν σημανόμενον τοῦ ίδίου λέγει τὸ μόνῳ τινὶ καὶ μὴ παντὶ συμβιβήκός· δεύτερον, τὸ παντὶ καὶ μὴ μόνῳ· τρίτον, τὸ μόνῳ καὶ παντὶ καὶ πατέ· τέταρτον, τὸ μόνῳ καὶ παντὶ καὶ μὲν. Τούτων δὲ ἐκάστου 35 τίθησι καὶ τὰ παραδείγματα. Εἰτα φησί χυρίως ίδιον λέγεσθαι τὸ τέταρ-

τον σημαῖνόμενον· τοῦτο γάρ καὶ ἀγτιστρέψει, τὰ δὲ ἄλλα οὐχί. Ἡ λέξις
ἐστι τοφεστάτη.

Άλλὰ σημειωσθαι δεῖ ἐν πᾶσι τοῖς σημαῖνομένοις τοῦ ἰδίου πρὸς f. 58
ἀκριβεστέραν αὐτῶν κατανόγησιν.

Στιμεώσεις.

5

Δόξειν ἀν τὸ πρῶτον σημαῖνόμενον μὴ καλῶς ἀποδίδοσθαι, δηλονότι
μὴ μόνῳ τῷ ἀνθρώπῳ προσήκειν τὸ ιατρεύειν· ὅρωμεν γάρ τινα τῶν
ἄλλογων ζώων ιατρεύομενα θρέατα· ἢ γάρ λεγομένη κοινῶς νύμφη, ἢ
ἐστιν εἰδος μυός, ἐπειδὴν αἰτηταί έχυτῆς φαρμαχθείσης τῷ τοῦ ὅφεως
ἴφ, οὓς εἴωθεν ἀλίσκειν καὶ κατεσθίειν, ζητεῖ βοτάνην τινὰ παραυτίκα, το
ἥς φαγοῦσα διαγένεται φλαβίς· διμοίως καὶ δὲ κύων ιαταί τὰς έχυτοῦ
πληγὰς περιλείχων τῇ γλώττῃ.

Άλλὰ δεῖ πρὸς τοῦτο λέγειν, δτοι ἡ ιατρεία διπλῆ ἐστιν· τῇ μὲν τῇ
τέχνῃ ποριζομένη, καὶ αὕτη ἐστιν ἡ ὁ ἀνθρωπος ιατρεύει, ὃ ἔχων τὴν
ιατρικὴν τέχνην καὶ ἀσκήσει καὶ εὑρέσει ταύτης· ἢ δέ ἐστι δι' ὄργανου το
φυσικοῦ καὶ ἔρεθισμοῦ φυσικοῦ, καὶ ταύτην έχουσι καὶ πολλὰ ἄλλα ζῷα.

Δόξειν ἀν ἔτι μὴ καλῶς λέγεσθαι, δτοι τὸ ιατρεύειν σὺ προσήκει
παντὶ ἀνθρώπῳ, διότι φύλος λόγῳ προσήκει ἐνī, προσήκει καὶ ἐπέρῳ πρὸς
δὲτ γοεῖν, δτοι τὸ εἶναι ιατρόν ἐστι διπλοῦν· ἐνα μὲν τρόπον ἐνεργεῖ,
καὶ οὕτως σὺ προσήκει πᾶσι· ἄλλον δὲ τρόπον δυνάμει, καὶ οὕτω πᾶσιν 20
ἀνθρώποις προσήκει.

Δόξειν ἀν ἔτι μὴ καλῶς λέγεσθαι, δτοι τὸ δίποδον εἶναι ἀρμόττει
παντὶ ἀνθρώπῳ· ἐνίστε γάρ γεννᾶται ἀνθρωπος ἀνευ ποδῶν, τῇ ἔνα πόδα
ἔχων. Άλλὰ δεῖ λέγειν δτοι, διότε τοῦτο συμβῆ, κατὰ συμβεβηκός ἐστι
διὰ τὸ παρὰ τὸν σκοπὸν εἶναι τῆς φύσεως, διότι ἐκ τοῦ σκοποῦ τῆς 25
φύσεως ἐστὶ τὸ μήτε ὑπερβάλλειν ἐν τοῖς περισσοῖς, μήτε ἐλλείπειν ἐν
τοῖς ἀναγκαῖοις· δὲ γάρ Θεός καὶ ἡ φύσις ἀεὶ τὸ βέλτιον σκοπεῖ· διὸν
ἐάν ποτε περισσεύσῃ ἐν τοῖς περιττοῖς, ἡ ἐλλείψη ἐν τοῖς ἀναγκαῖοις, ἐξ
διακτύλων γινομένου ὅγλονότι τοῦ ἀνθρώπου τῇ τεσσάρων, τοῦτο παρὰ τὸν
σκοπὸν αὐτῆς συμβαίνει..

30

Δόξειν ἀν ἔτι μὴ καλῶς λέγεσθαι, δτοι τὸ ἐν γράφει πολεοῦσθαι ἀρ-
μόττει μόνῳ τῷ ἀνθρώπῳ· καὶ ἄλλοις γάρ πρόσεστι ζῷοις, οἷον ἵππῳ
καὶ κυνὶ. Άλλὰ πρὸς τοῦτο πολλοῖς μὲν τρόποις δυνατόν ἐστιν | ἀποκρίνα- f. 58
σθαι· δεῖ μέντοι λέγειν προχείρως σύτως, δτοι ἡ πολίωσις ἡ συμβαίνουσα
διὰ τὴν σφοδρὰν ὑγρότητα τὴν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ καὶ τὴν ψυχρότητα ἐπετοι 35
μόνῳ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἐστιν ἰδίου αὐτοῦ κατὰ τοῦτο τὸ σημαῖνόμενον
τοῦ ιδίου, διότι ὁ ἀνθρωπος ἐν τοῖς ξλλοῖς ζῷοις τοῖς ισοις αὐτῷ κατὰ

τὴν ποσότητα μείζονα ἐγκέφαλον καὶ μάλιστα ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν ἔχει, τοῦ δὲ χυγὸς ή πολίωσις καὶ τοῦ ἵππου οὐ γίνεται διὰ τοῦτο, ἀλλὰ ἄλλου εἶγεκα, ἥγουν διὰ τὴν σύμπτυξιν καὶ πύκνωσιν καὶ τὸ πάχος τῆς σαρκὸς αὐτῶν καὶ τοῦ δέρματος. Καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔρρωται η ἀπὸ τῶν λοιπῶν σύνθητῶν ἔνστασις πρὸς τοῦτο τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἔδιον.

Ζητήματα.

Ζητεῖται εἰ τὸ ἔδιον ἔστι κατηγορικόν, καὶ δοκεῖ μή· πᾶν γάρ τὸ κατηγορικόν ἔστι κοινόν· ἀλλὰ τὸ ἔδιον οὐκ ἔστι κοινόν· τὸ γάρ ἔδιον καὶ τὸ κοινόν εἰσὶν ἀντικείμενα· ἀρα, καὶ τὰ λοιπά. Ἡ δὲ μείζων φανερὰ τὸ ἀρ' ἔκαυτης.

"Ετι, πᾶν κατηγορικόν κατὰ πλειόνων λέγεται· ἀλλὰ τὸ ἔδιον οὐ κατηγορεῖται κατὰ πλειόνων, διότι ἔγινε μόνων ὑπάρχει, καὶ τὸ ἐνὶ μόνῳ ὑπάρχον οὐ κατηγορεῖται κατὰ πλειόνων.

'Αλλ.' εἰς τοὺν γαντίον ἔστιν δὲ Πορφύριος ἐναριθμῶν τοῖς κατηγορικοῖς
16 τὸ εἶδος.

Πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο φημι, δτὶ τὸ ἔδιον ἔστι κατηγορικόν· καὶ τούτου δὲ λόγος ἔστιν, δτὶ πᾶν τὸ ἔχον τὸν τρόπον τοῦ κατηγορεῖσθαι κατὰ πλειόνων ἔστι κατηγορικόν· κατηγορικόν γάρ εἶναι εἴρηται πολλάκις τὸ πεφυκός κατηγορεῖσθαι κατὰ πλειόνων· ἀλλὰ τὸ ἔδιον τοιοῦτό γένεται·
20 κατηγορεῖται γάρ κατὰ τῶν ἀτόμων τοῦ εἶδους οὐκ ἔστιν ἔδιον. Δεῖ μέντοι εἶδέναι δύο τινά· δτὶ τὸ ἔδιον οὐκ ἔστι κατηγορικόν πρὸς τὸ εἶδος οὐ
ἔστιν ἔδιον, διότι πρὸς τὸ εἶδος λέγεται εἶναι κατηγορούμενον, ὡς καὶ πρότερον εἴρηται· καὶ δτὶ ὅσπερ τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος, οὕτω καὶ τὸ ἔδιον
διχῶς λαμβάνεσθαι δύναται· ἥ διατὶ τοῦ πράγματος τοῦ ὑποχειμένου τῇ
25 ἐπιγοίᾳ, ἥ διατὶ τῆς ἐπιγοίας τοῦ ἔδιου ἐν τῇ πρὸς τὸ πρᾶγμα σχέσει.
Καθὸ μὲν οὖν σημαίνει τὴν ἐπίγοιαν, τὸ ἔδιον ἔστι κατηγορικόν· ἀλλὰ
f. 59 καθὸ σημαίνει τὸ πρᾶγμα τὸ ὑποχειμένον τῇ ἐπιγοίᾳ, | οὐκ ἔστι κατηγορικόν· τὸ γάρ γελαστικὸν οὐκ ἔστι κατηγορικόν ώς πρᾶγμα, ἀλλ' ώς ἐπίγοια.

Τότε πρὸς τὰ ἐπιχειρήματα λέγω· πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, δτὶ συγχωρῶ
30 τὸ κατηγορικὸν εἶναι κοινόν· δτὶ δὲ τὸ ἔδιον οὐκ ἔστι κοινόν, ἀληθές
ἔστι τῇ πρὸς τὸ εἶδος ἀποβλέψει οὐκ ἔστιν ἔδιον, ἀλλὰ τῇ πρὸς τὰ τοῦ
εἶδους ἀτόμα κοινὸν δύναται εἶναι, καὶ οὕτως ἔστι κατηγορικόν. Ἐντεῦθεν
δὲ δήλη καὶ ἥ πρὸς τὸ λοιπὸν λύσις· ψεῦδος γάρ ἔστιν, δτὶ τὸ ἔδιον οὐ
κατηγορεῖται κατὰ πλειόνων.

35 Ζητεῖται εἰ τὸ ἔδιον ἔστι κατηγορικὸν διακεχριμένον εἰδικῶς τοῦ
συμβεβηκότος καὶ ἀντιδιηρημένον αὐτῷ, καὶ δοκεῖ μή· τὸ γάρ ἀγώτερον
καὶ κατώτερον οὐκ ἀντιδιηρηγνται· τὸ δὲ ἔδιον κατώτερόν ἔστι τοῦ συμ-

βεβηκότος. Ἡ μεῖζων φανερός· τὸ γάρ ἀνώτερον καὶ κατώτερον ταῦτον εἰσιν οὐσιῶδες. Τὴν ἐλάττω δείχνυσιν ὁ Βοΐτιος λέγων, ὅτι τὸ ἕδιον ἐκ τοῦ γένους τῶν συμβεβηκότων πηγάδες. Τὸ ἕδιον ἄρα οὐκ ἔστιν ἀντιδιγορημένον τῷ συμβεβηκότι.

Ἐπει, τὸ ἔξω τῆς οὐσίας τοῦ εἶδους ἐν τῷ εἴδει ὃν συμβεβηκός ἔστι· τοιοῦτον δὲ τὸ ἕδιον συμβεβηκός. ἄρα. Ὅτι δὲ τοιοῦτον τὸ ἕδιον, δῆλον· πρὸς γάρ τὴν οὐσίαν τοῦ εἶδους ή θλη καὶ τὸ εἶδος μόνον ζητεῖται· τὸ δὲ ἕδιον οὐδὲν τούτων ἔστιν. Ἀλλ' οὐδὲν συμβεβηκός ἀντιδιγορηται τῷ συμβεβηκότι· τὸ γάρ ταῦταν οὐκ ἀντιδιγορηται ἔχεται. Τὸ συμβεβηκός ἄρα καὶ τὸ ἕδιον οὐκ ἀντιδιγορηται.¹⁰

Ἄλλ' εἰς τούτην τὴν ὁ Πορφύρος τιθεὶς αὐτὰς διάφορας κατηγορικά.

Δεῖ τοίνυν πρέστε τοῦτο τὸ ξύνημα λέγειν, ὅτι τὸ ἕδιον καὶ τὸ συμβεβηκός εἰσὶ διάφορα κατηγορικά, ἢν τε ὡς πράγματα λαμβάνωνται, ἢν τε ὡς ἐπίγονα· Εἰδέναι μέντος χρή, ὅτι τὸ συμβεβηκός διχῶς λαμβάνεσθαι¹¹ δύναται· ἐνὶ μὲν τρόπῳ ὡς πᾶν ἐκεῖνο ὅπερ ἀντιδιγορηται τῇ οὐσίᾳ, καὶ οὕτως οὐκ ἔστι κατηγορικόν, καὶ οὕτω τὸ ἕδιον περιέχεται ὑπὸ τὸ συμβεβηκός, διότι τούτῳ τῷ τρόπῳ ἔστιν ἀνώτερον πρὸς τὸ ἕδιον τὸ συμβεβηκός· ἀλλού δὲ τρόπον λαμβάνεσθαι δύναται ὡς πᾶν ἐκεῖνο ὅπερ οὐκ ἀφορίζει ἔχεται τοιάνδε τι ὑποκείμενον, καὶ οὕτως ἔστι κοινὸν ἀντιδιγορημένον τῷ ἕδιῳ καὶ διακεκριμένον τοῦ ἕδιου, εἴτε λαμβάνοιτο | ὡς πρᾶγμα, f. 59 τείτε ὡς ἐπίγονα.

Ἐπει δῆλον, ὅτι εἰσὶν ἀντιδιγορημένα ἐκ τοῦ διαφόροις τρόποις κατηγορεῖσθαι αὐτά. Τὸ μὲν γάρ συμβεβηκός κατὰ πλειόνων εἰδῶν, τὸ δὲ ἕδιον καθ' Ἑνός· καὶ τὸ μὲν ἄνευ ἀντιστροφῆς πρὸς τὸ ὑποκείμενον, τὸ δὲ ἕδιον μετ' ἀντιστροφῆς πρὸς τὸ εἶδος οὖς ἔστιν ἕδιον. Καὶ τὸ μὲν κτίζεται ἐκ τῶν ἕδίων ἀρχῶν τοῦ ὑποκείμενου καὶ τῶν οὖσιών· τὰ γάρ ἕδια πάθη τοῖς οὖσιώδεσιν εἶδεσιν ἔπονται· τῶν ὑποκείμενων· τὸ δὲ συμβεβηκός κτίζεται ἐκ τῶν πρώτων ποιοτήτων, οἷον τὸ ἐν τῷ κόρακι μέλαν ἔπεται διὰ τὴν τοιάνδε μῆδιν τῶν πρώτων ποιοτήτων, καὶ ἡ συμπλοκὴ τούτων συμβεβηκός ἔστι τῇ θλῃ, καὶ οὐ τῷ εἴδει. Ἐκ τῶν προερημένων δὲ δῆλη καὶ ἡ πρὸς τὰ ἐπιχειρήματα λύσις· τὸ γάρ συμβεβηκός, καθὸ διορίζει ἔχεται ὑποκείμενον, οὔτε καθόλου ἔστι πρὸς τὸ ἕδιον καὶ ἀρχὴ αὐτοῦ, οὔτε ταῦταν ἔστι τῷ ἕδιῳ.

Ἐπομένως τούτοις ζητεῖται εἰ ἀνγρηγορημένου τοῦ ἕδιου, ἀναιρεῖται τὸ ὑποκείμενον οὖς ἔστι τὸ ἕδιον, καὶ δοκεῖ μή, διότι ἀναιρουμένου τοῦ συμβεβηκότος, οὐ δεῖ ἀναιρεῖσθαι τὸ ὑποκείμενον· οὐ γάρ τὸ ὑποκείμενον τοῦ συμβεβηκότος ἔρτηται, ἀλλὰ τὸ ἀνάπαλιγ μᾶλλον· τὸ δὲ ἕδιον ἔστι συμβεβηκός οὖς ἔστιν ἕδιον.

Ἐπει, ἀνγρηγορημένου τοῦ ὑστέρου, οὐ δεῖ ἀναιρεῖσθαι τὸ πρότερον, διότε¹²

τὸ πρότερον οὐκ ἥρτηται τοῦ ὑστέρου· ἀλλὰ τὸ ἵδιόν ἔστιν ὕστερον τοῦ ἵδιου ὑποκειμένου· ἄρα, καὶ τὰ λοιπά.

Ἄλλ' εἰς τούναντίον ἔστιν δὲ Πορφύριος λέγων ὅτι, μὴ ὅντος τοῦ ἵδιου, οὐδὲ τὸ ὑποκείμενόν ἔστιν, ἥγουν μὴ ὅντος γελαστικοῦ οὐδὲ ἀνθρωπός ἔστιν.

π. Πρὸς τὸ ζήτημα λέγω διτοι, ἀναρρημένου τοῦ ἵδιου, ἀναιρεῖται τὸ ὑποκείμενον, καὶ διτοι τοῦτο οὐ δεῖ νοεῖσθαι πρώτως, ἀλλὰ μετοχικῶς. Τὸ πρῶτον δείκνυμι οὕτως· τιθεμένου τοῦ εἶδους, τίθεται τὸ ἵδιον αὐτοῦ, διότι τὸ ἵδιόν ἀχωρίστως ἐγυπάρχει τῷ οὗ ἔστιν ἵδιον. Τούτου οὖν οὕτως ἔχοντος, λέγω διτοι, ἀναρρουμένου τοῦ ἵδιου, ἡ ἀναιρεῖται τὸ ὑποκείμενον, 10 ἢ μένει· εἰ ἀναιρεῖται, ἔχω τὸ προκείμενον· εἰ μένει, καὶ τιθεμένου τοῦ ὑποκειμένου, τίθεται τὸ ἵδιον, ὡς ἡ πρώτη ὑπόθεσις λέγει. Ἀναρρουμένου f. 60 ἄρα τοῦ ἵδιου, μένει τὸ ἵδιον, καὶ οὕτως ἔσονται | ἀμφὶ δύο ἀντιφατικά, δπερ ἔστιν ἀδύνατον. Καταλείπεται τοῖνυν, διτοι ἀναρρουμένου τοῦ ἵδιου, ἀναιρεῖται τὸ ὑποκείμενον. Τὸ δεύτερον δείκνυμι οὕτως, διτοι τὸ ἵδιον οὐκ 15 ἔστιν αἰτία τοῦ ὑποκειμένου, ἀλλὰ μᾶλλον ἔστι τὸ ἀνάπαλιν, τὸ ὑποκειμενον αἰτία τοῦ ἵδιου· ἐκ τῆς ἀγαρέσεως ἄρα τοῦ ἵδιου ἐπεταί ἡ ἀγαρεσις τοῦ ὑποκειμένου. Τοῦτο δὲ οὐκ ἔστι πρώτως ἡ αἰτιωδῶς, ἀλλὰ κατὰ μέθεξιν καὶ κοινωνικῶς, καὶ αὕτη ἡ κοινωνία, οὐ νοεῖται χρόνῳ ἀλλὰ φύσει, διότι τὸ ἵδιον καὶ τὸ ὑποκείμενον ἀναιρεῖται τῷ αὐτῷ χρόνῳ, 20 ἀλλ' οὐχ ἀμφὶ τῇ φύσει, ἀλλὰ κατὰ μέθεξιν ἀναρροῦνται, διότι ἡ ἀναρεσις τοῦ ὑποκειμένου ἔστιν αἰτία τῆς ἀγαρέσεως τοῦ ἵδιου, καὶ οὐ τὸ ἀνάπαλιν.

Τότε πρὸς τὰ ἐπιχειρήματα λέγω· πρὸς μὲν τὸ πρῶτον ὅτι, ἀναρρουμένου τοῦ συμβεβηκότος, οὐ δεῖ ἀναιρεῖσθαι τὸ ὑποκείμενον, ἀληθές ἔστιν, εἰ εἴη τὸ συμβεβηκότες κοινόν· ἀλλ' εἰ ἔστιν ἵδιον, οὐκ ἀνάγκη· καὶ διτοι τὸ ὑποκείμενον οὐκ ἔστιν ἥρτημένον τοῦ συμβεβηκότος, ἀληθές ἔστι, καν 25 ἡ ἵδιον τὸ συμβεβηκός· ἔχει μέντοι οὐσιώδη παράθεσιν πρὸς αὐτό, ὥσπερ ἡ ἵδια αἰτία καὶ ποιητική πρὸς τὸ ἵδιον ἀποτέλεσμα, καὶ διὰ τοῦτο, ἀνγρηγόρημένον τοῦ ἵδιου ἀποτελέσματος, ἀναιρεῖται ἡ αἰτία ἡ φυλάττουσα ἐν τῷ εἶναι. Οὕτως, ἀναρρουμένου τοῦ ἵδιου, ἀναιρεῖται τὸ τούτου ὑποκείμενον.

π. Πρὸς δὲ τὸν δεύτερον λόγον φημί, ὅτι συγχωρῶ, ἀναρρουμένου τοῦ ὑστέρου, μὴ ἀναιρεῖσθαι τὸ πρότερον, εἰ μὴ τοῦτο τὸ πρότερον ἔχει οὐσιώδη καὶ ὑπαρκτικήν τάξιν πρὸς τὸ ὑστερον· τότε γάρ, ἀναρρουμένου τοῦ ὑστέρου, ἀναιρεῖται τὸ πρότερον, ὥσπερ ἀναρρουμένου τοῦ ἀποτελέσματος καθ' αὐτό, ἀναιρεῖται ἡ αἰτία συντροῦσσα αὐτό. Τὸ δὲ ὑποκείμενον 35 ἔχει οὐσιώδη τάξιν εἰτουν ὑπαρκτικήν πρὸς τὸ ἵδιον. Ἅρα, καὶ τὰ λοιπά.

Ζητεῖται· ἐπὶ πάσιν εἰ τὸ ἵδιον κτίζεται ἐκ τῶν ἵδιων ἀρχῶν τοῦ ὑποκειμένου, καὶ λέγω ἀνευ ἐπιχειρημάτων εἰς τούναντίον διὰ συντομίαν, διτοι ἐνταῦθα δεῖ διαιρεῖν, διότι τὰ ἵδια πάθη τοῦ ὑποκειμένου ἡ ἐνέργεια!

εἰσι τοῦ ὑποκειμένου, | ἢ ἐπόμενα τῇ ἐνεργείᾳ, ὥσπερ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ f. 60^ο·
ἴδια ἐνέργεια τοῦ ἀνθρώπου ἐστὶ τὸ νοεῖν, ἀλλὰ τὸ εἶναι δεκτικὸν ἐπισ-
τήμης ἐστὶν οὐδεὶς τοῦ ἀνθρώπου, ἐπόμενον ταύτῃ τῇ ἐνεργείᾳ ήτις
ἐστὶ τὸ νοεῖν. Εἰσὶ δὲ ἀλλα τίδια πάθη, ἀπέρ οὐκ εἰσὶν ἐνέργειαι οὐδὲ
ἐπόμενα τῇ ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ μᾶλλον εἰσὶν ἔξωθεν· ἐν τῷ ὑποκειμένῳ μέντοι
οὗτως ἔχουσιν, ὥστε τὸ ὑποκειμένον ἔχειν τινὰ ἐπιτηδειότητα πρὸς τὰ
τοιαῦτα πάθη· ὥσπερ οὐδεὶς τοῦ διαφανοῦς πάθους ἐστὶν τὸ φῶς, τὸ μέντοι
γε φῶς η τὸ λάζαρον οὐκ ἔγειρε τῷ διαφανεῖ ποιητικῶς ἀπὸ τῆς
φύσεως τοῦ διαφανοῦς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ πεφωτισμένου σώματος·
ὅμως πρὸς τὸ φῶς ἔγειρε τὸ διαφανές ἐπιτηδειότητα, διέτι τελειοῦται αὐτῷ 10
τῷ φωτὶ ἐνεργείᾳ γίνεται. Ωσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐκλείψεως ἔχει·
ἴδιον γάρ πάθος οὖτε τῆς σελήνης, ὅμως οὐ κτίζεται ποιητικῶς καὶ
ἀρκούντως ὑπὸ τῆς σελήνης, ἀλλὰ μᾶλλον τῇ παραθήκῃ τῆς γῆς καὶ τῇ
ἐπιπροσθήσει, ητούτης ἐστὶν ἔξωτερικόν τοι· συνεργεῖ μέντοι πρὸς τοῦτο τὸ
πάθος αὐτὸ τὸ ὑποκειμένον, η σελήνη δηλονότι κινουμένη, ἐπεὶ εἴγε ἐπαύ- 16
σατο κινουμένη, οὐκ ἀν ἔξελεπεν ἐπιπροσθίσης τῆς γῆς. Τούτων τοίνυν
ὑποτεθέντων, φημι! δτι τὰ ίδια πάθη, τοῦ ὑποκειμένου, εἴτε αἱ ἐνέργειαι,
εἴτε τὰ ἐπόμενα τῇ ἐνεργείᾳ, κτίζονται ποιητικῶς ἐκ τῶν ὑποκειμένων·
τὰ δὲ ἔξωθεν οὐ γίγονται ποιητικῶς καὶ ἀρκούντως ἐκ τῶν ίδίων ὑποκει-
μένων· συνεργεῖται μέντοι γε πρὸς ταύτας τὸ ὑποκειμένον.

20

Leçon XVI.

De l'accident.

ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ ΕΚΚΛΙΣΕΚΑΤΗ. ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΕΒΗΚΟΤΟΣ.

Συμβεβηκός δέ ἐστιν δ γίνεται καὶ ἀπογίνεται.

Διαλέγεται γῦν ὁ Πορφύριος περὶ τοῦ κατηγορικοῦ διπερ λέγεται 26
συμβεβηκός, καὶ ἐπερ κατηγορεῖται ἐν τῷ διποίον τί ἐστιν ἐπουσιωδῶς
καὶ οὐκ ἀφωρισμένως, ἀλλ' ἀγενὸς ἀντιστροφῆς, καὶ πρὸς τοῦτο προχωρεῖ
οὕτως. Ὁρίζεται: αὐτὸ τριχῶς, καὶ διαιρεῖ, καὶ ἀποσκευάζεται ἀπορίαν
τινά, ἐξ ὧν ὡρίσατο τὸ συμβεβηκός ἀναθρώσκουσαν, καὶ ἐξ ὧν διεῖλεν
αὐτό. Καὶ ἐστιν η ἀπορία τοιχύτη. Εἰπεν ἀν τις πρὸς τὸν Πορφύριον· 30
συμβεβηκός εἰρηκας εἶναι δ γίνεται καὶ ἀπογίνεται χωρὶς τῆς τοῦ ὑπο-
κειμένου φθιορᾶς, καὶ γῦν διαιρῶν λέγεις εἶναι τι συμβεβηκός | ἀχώριστον· f. 61
η διαιρεσίς τοίνυν μάχεται τῷ ἔρισμῷ. Πρὸς τοῦτο τοίνυν φησὶν ὁ Πορ-
φύριος δτι, εἰ καὶ ἐστι τι συμβεβηκός ὅπερ πραγματικῶς οὐ δύναται